

LANDINFORMATION

Irak

Det politiska läget och säkerhetsutvecklingen 2022 till augusti 2023

MIGRATIONSVERKET'S FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Denna rapport är framtagen av Migrationsverket i enlighet med [EU:s allmänna riktlinjer för framtagande av landinformation](#) (2008). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

**Landinformation: Irak: Det politiska läget och säkerhetsutvecklingen 2022 till
augusti 2023**

2023-09-19, version 1.0

Rapporten är utgiven av Nationella operativa avdelningen,

Migrationsanalys – Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys.

Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, ©

Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2023.

Publikationen kan laddas ner från <http://lifos.migrationsverket.se>

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Om rapporten.....	5
1.2 Bakgrund	5
2. Det politiska läget.....	6
2.1 Den politiska utvecklingen efter valet 2021	6
2.2 Den kurdiska regionen i Irak (KRI)	7
2.3 De politiska reaktionerna på koranbränningarna i Sverige	8
3. Säkerhetsläget	9
3.1 Den Islamiska staten,.....	9
3.2 Milisgrupper – Folkets mobiliseringsstyrkor m.fl.....	11
3.3 Militära operationer i KRI.....	13
3.4 Sinjardistriktet – skiljelinje mellan Iran och Turkiet.....	14
4. Situationen för civilbefolkningen.....	15
4.1 Den humanitära situationen.....	15
4.2 Internflyktingar och återvändande.....	16
4.3 Situationen för mänskliga rättigheter	18
5. Avslutande kommentarer	21
Källförteckning	22

1. Inledning

1.1 Om rapporten

Syftet med denna rapport är att ge en översiktlig och aktuell bild av situationen i Irak under perioden 2022 fram till augusti 2023. Rapporten avhandlar den politiska och säkerhetsmässiga utvecklingen och situationen för civilbefolkningen. Den bygger vidare på Migrationsanalys tidigare [rapport](#) från 2021 om säkerhetsläget i landet 2019–2020¹, samt Europeiska unionens asylbyrå EUAA:s (*European Asylum Agency*) [säkerhetsrapport](#) om Irak från 2022.²

1.2 Bakgrund

Trots att Iraks regering kunde utropa militär seger mot Islamiska staten (IS) 2017 har landet sedan dess präglats av ett turbulent och fragmenterat politiskt läge och ett växande missnöje mot maktapparaten, som uttryckts i våldsamma gatuprotester med dödlig utgång. Samtidigt fortsätter rivaliserande politiska eliter, uppdelade i ledande shiitiska block, att konkurrera om makten med stöd av olika paramilitära grupper, som till stor del backas upp av Iran.³

En amerikansk drönarattack 2020 förvandlade Irak till en stridslinje mellan Iran och USA. I attacken mördades ledaren av det iranska revolutionsgardets utlandsstyrka al-Quds, Qasem Soleimani, och dennes irakiska bundsförvant Abu Mahdi al-Muhandis⁴, vice chef för folkets mobiliseringsstyrkor PMF (*Popular Mobilisation Forces*). Händelsen utlöste en våg av vedergällningsattacker mot amerikanska mål i Irak, utförda av Iran-lierade mobiliseringsstyrkor.⁵ Den intra-shiitiska rivaliteten och milisgruppernas växande inflytande har präglat det allmänna säkerhetsläget och maktdynamiken, både nationellt och regionalt.⁶

Irakiska styrkor fortsätter att kontrollera områden som befriades från IS 2017. IS i sin tur fortsätter att utföra attacker, men med minskad kapacitet och med märkbart mindre våldsinslag.⁷

¹ Migrationsverket, Migrationsanalys: Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, [url](#)

² European Asylum Agency (EUAA), Iraq: Security situation, 2022-01-01, [url](#)

³ Migrationsverket, Migrationsanalys: Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 8, [url](#)

⁴ Båda betraktats som arkitekterna bakom Irans strategi i Irak.

⁵ Migrationsanalys: Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 9–10, [url](#)

⁶ Migrationsanalys kommentar.

⁷ Migrationsverket, Migrationsanalys: Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 16, [url](#)

2. Det politiska läget

2.1 Den politiska utvecklingen efter valet 2021

I oktober 2021 gick landet till nyval, framtvingat efter folkliga protester.⁸ Den inflytelserika shiapredikanten Muqtada al-Sadr, lyckades säkra den största andelen platser i parlamentet (73 platser av totalt 329) för sin koalition *Sairun* (på väg framåt).⁹ Men förhandlingarna om en ny regering gick i stå och åtta månader efter valet, i juni 2022, meddelade al-Sadrs koalition att de lämnade sina platser i parlamentet.¹⁰ Muqtada al-Sadr aviserade sin avsikt att lämna politiken och stänga sin rörelses inrättningar.¹¹ I augusti 2022 dödades 23 personer och flera hundra skadades när al-Sadrs fredsbrigader drabbade samman med Iranstödda miliser och irakiska säkerhetsstyrkor i gröna zonen i Bagdad.¹² Al-Sadrs tillbakadragande öppnade dörren för det Iranrogna oppositionsblocket – *al-Itar al tansiqi* (härefter samordningskoalitionen) – att träda fram och eventuellt bilda regering.¹³ I oktober 2022 utnämnde parlamentet Muhammed Shia al-Sudani till statsminister.¹⁴

Al-Sudani tillträdde under tämligen stabila förhållanden till skillnad från tidigare regeringsföreträdare efter Saddamregimens fall 2003 – exempelvis Haidar al-Abadi som tog över mitt under IS framryckningar 2014, eller Sudanis närmaste företrädare Mustafa al-Kadhimi som tillträdde 2020 under global pandemi och ansträngt politiskt klimat mellan USA och Iran. Det regimskifte som förde al-Sudani till makten är dock inte helt utan utmaningar, trots stigande oljepriser under 2022 och en förbättrad ekonomi. För sin politiska överlevnad behöver al-Sudani blidka olika politiska allianser, både inom och utom parlamentet, och därmed upprätthålla det politiska status quo som samordningskoalitionen, i likhet med tidigare samlingsregeringar, strävar efter. Rent konkret skulle det bland annat betyda att överge ambitionen att genomföra reformer för att minska de Iranstödda milisernas inflytande,¹⁵ något som hans företrädare al-Kadhimi eftersträfvade vid sin tid vid makten.¹⁶ Mer om milisgruppernas ställning i avsnitt [3.2](#).

I juli 2023 tillkännagav premiärministern nya tillsättningar inom säkerhetssektorn,¹⁷ inklusive ledningen för säkerhets- och

⁸ European Forum, Snap elections amid renewed protests in Iraq, 2020-08-17, [url](#)

⁹ Aljazeera, Iraq announces final results of October parliament results, 2021-11-30, [url](#)

¹⁰ Al-Monitor, Sadr withdrawal from Iraqi parliament challenges shiite rivals, 2022-06-13, [url](#)

¹¹ Al-Arabiya, Iraq's al-Sadr announces resignation from political life, 2022-08-29, [url](#)

¹² BBC, Iraq: At least 23 dead amid fighting after Muqtada al-Sadr quits, 2022-08-20, [url](#)

¹³ Atalayar, The Framework for Coordination brings Iraq out of political deadlock, 2022-10-28, [url](#)

¹⁴ Voice of America (VOA), Iraqi parliament approves new government headed by Mohammed Shia al-Sudani, 2022-10-27, [url](#)

¹⁵ European Council on Foreign Relations, From shock and awe to stability and flaws: Iraq's post-invasion journey, 2023-05-25, [url](#)

¹⁶ Migrationsverket, Migrationsanalys: Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 11, [url](#)

¹⁷ Shafaq News, Iraq's premier advocates for political neutrality of security forces amid key leadership, 2023-07-09, [url](#)

underrättelsetjänsten.¹⁸ Flera högt uppsatta ledare som tillsattes under al-Kadhmis regering byttes ut mot personer med kopplingar till den styrande makteliten, bland annat samordningskoalitionen och parlamentets talman Mohammed al-Halbousis sunnitiska block – *al-Taquadum* (framsteg).¹⁹ Ändringarna ses som en maktdemonstration från al-Sudanis sida, men också ett tydligt paradigmskifte.²⁰

Al-Sudanis politiska agenda har företrädesvis fokuserat på uppbyggnaden av infrastrukturen och samhällstjänster,²¹ men även att bekämpa den utbredda korruptionen som till stor del legat till grund för de rådande missförhållandena i landet.²² I oktober 2022 avslöjade den statliga antikorrupsionskommissionen en korruptionshärva som omfattade 2,5 miljarder dollar i förskingrade skatteintäkter. Avslöjandet skedde i samband med finansdepartementets internrevision av skattemyndigheten.²³

I mars 2023 beslutade parlamentet att återinföra delar av vallagen som tidigare upphävts efter protesterna 2019. Återgången till de gamla reglerna, som understödjer större valkretsar, ser ut att gynna de stora partierna och därmed minska möjligheten för mindre partier och oberoende kandidater att bli valda.²⁴ Provinsval planeras till november 2023. Lokalvalen som hålls i 15 av landets 18 provinser är de första på ett decennium. I de tre övriga provinserna som lyder under det kurdiska självstyret i norr – den kurdiska regionen i Irak (härefter KRI)²⁵ – har parlamentsvalet skjutits fram till februari 2024.²⁶

2.2 Den kurdiska regionen i Irak (KRI)

Det politiska läget i den kurdiska regionen har också präglats av interna slitningar. De två ledande partierna: Kurdistans demokratiska parti (KDP) och rivalen den Kurdiska patriotiska unionen (PUK), som länge delat på makten, står idag längre ifrån varandra än vid någon annan tidpunkt.²⁷ Detta noterades tydligt under det senaste parlamentsvalet. Partierna som traditionellt hållit en enad front i valet av landets president respektive regering, valde istället att liera sig med motsatta koalitionsblock, KDP med Sadrs koalition och PUK med samordningskoalitionen.²⁸

¹⁸ Middle East Eye (MEE), Iraq: Sudani shakes up intelligence and security services in political power move, 2023-07-07, [url](#)

¹⁹ Middle East Eye (MEE), Iraq: Sudani shakes up intelligence and security services in political power move, 2023-07-07, [url](#); Shafaq News, Iraq's premier advocates for political neutrality of security forces amid key leadership, 2023-07-09, [url](#)

²⁰ Middle East Eye (MEE), Iraq: Sudani shakes up intelligence and security services in political power move, 2023-07-07, [url](#)

²¹ European Council on Foreign Relations, From shock and awe to stability and flaws: Iraq's post-invasion journey, 2023-05-25, [url](#)

²² National (The), Iraq PM-elect Al Sudani vows to curb corruption after \$ 2.5bn embezzlement case, 2022-10-16, [url](#)

²³ Associated Press (AP), Auditors in Iraq uncover staggering \$ 2.5 billion tax fraud, 2022-11-22, [url](#)

²⁴ Aljazeera, Iraqi parliament passes controversial vote law amendments, 2023-03-27, [url](#)

²⁵ Arab News, Iraq to hold provincial elections on November 6, 2023-03-20, [url](#)

²⁶ Middle East Monitor (MEMO), Polls in northern Iraq Kurdish Regional Government set for February 2024, 2023-08-03, [url](#)

²⁷ Foreign Policy, Iraqi Kurdistan's house of cards is collapsing, 2023-03-22, [url](#)

²⁸ Rudaw, Coordination Framework calls on Kurds to reach an agreement over position of president, 2022-07-27, [url](#)

På regional nivå har partierna varit oeniga om en rad centrala frågor, främst fördelningen av oljeintäkter, skatter samt relationen till centralregeringen i Bagdad.²⁹ Det låsta läget kan även hänföras till oenigheten om vallagen som inte heller ser ut att lösas. Det uppskjutna parlamentsvalet lär försvaga den regionala regeringens (*Kurdistan Regional Government*, KRG) legitimitet framöver.³⁰

Regionen har i många år brottats med en sviktande ekonomi, hög arbetslöshet och utbredd korruption som gett upphov till återkommande gatuprotester.³¹ Det växande missnöjet har banat vägen för oppositionella partier att kliva fram på den politiska arenan, t.ex. rörelsen Ny generation.³² Rörelsen, som har sitt säte i Sulaimaniyaprovinsen, vann nio platser i det senaste parlamentsvalet – fem fler platser än i valet 2018.³³

I mars 2023 förlorade KRG tvistemålet i skiljedomstolen vid Internationella Handelskammaren i Paris som rörde rätten att förfoga över regionens oljeexport.³⁴ I och med domslutet övertar centralregeringen i Bagdad kontrollen över kvoteringen och exporten av KRI:s oljeproduktion. Förlusten av regionens viktigaste inkomstkälla är ett hårt slag för KRG och lär medföra allvarliga konsekvenser för kurdernas ekonomiska oberoende gentemot centralmakten framöver.³⁵ En stor del av oljeintäkterna går till att avlöna statsanställda inom KRG och regionalt finansierade projekt, samt ersättning till internationella oljeföretag.³⁶ Flera internationella oljeföretag har till följd av domen stoppat sin verksamhet i KRI.³⁷

2.3 De politiska reaktionerna på koranbränningarna i Sverige

Den svenska ambassaden i Bagdad stormades den 20 juli 2023, efter att shiapredikanten Muqtada al-Sadr uppmanat till protester sedan en irakisk medborgare utfört ett flertal koranbränningar på olika platser i Sverige. Iraks regering uppmanade samma dag Sveriges ambassadör att lämna landet och meddelade landets avsikt att bryta de diplomatiska förbindelserna med Sverige.³⁸ Koranbränningen har gett upphov till en rad internpolitiska utfall. För al-Sadrs del har händelseutvecklingen öppnat en möjlighet att flytta fram sina positioner inför det kommande lokalvalet.³⁹ Al-Sadrs agerande har också tvingat al-Sudani att agera mer resolut för att visa handlingskraft,⁴⁰ särskilt efter

²⁹ Foreign Policy, Iraqi Kurdistan's house of cards is collapsing, 2023-03-22, [url](#)

³⁰ Foreign Policy, Iraqi Kurdistan's house of cards is collapsing, 2023-03-22, [url](#)

³¹ Amwaj, Iraqi Kurds take to the streets over economy, alleged mismanagement, 2022-08-09, [url](#)

³² Al-Bayan Center for Planning and Studies, The movement of the new generation: the fascinating player in the Iraqi arena, 2023-03-04, [url](#)

³³ Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), New Generation and the new opposition in Iraq's parliament, 2022-01-04, [url](#)

³⁴ Rudaw, Iraq wins case against KRG's independent oil exports, 2023-03-25, [url](#)

³⁵ Washington Institute for Near East Policy (The), Fikra Forum, KRG oil and the slipping dream of financial independence, 2023-04-06, [url](#)

³⁶ Amwaj, Iraqi Kurdistan faces ends of era as independent oil exports under threat, 2023-03-29, [url](#)

³⁷ Al-Monitor, International oil firms stop operations as Iraqi-Kurdish oil dispute continues, 2023-03-29, [url](#)

³⁸ Aljazeera, Iraq expels Sweden ambassador, embassy stormed over Quran burning, 2023-07-20, [url](#)

³⁹ Amwaj, Quran burnings present opportunities, pitfalls for Iraqi political actors, 2023-08-01, [url](#)

⁴⁰ Stimson, Iraq's prime minister pre-empts a Sadr comeback after Quran burnings, 2023-08-14, [url](#)

att regeringen fått kritik för säkerhetsstyrkornas bristfälliga agerande under stormningen av ambassaden och myndigheternas förmåga att skydda diplomatiska beskickningar i landet.⁴¹

3. Säkerhetsläget

Säkerhetsbilden i Irak, som ensidigt fokuserat på att bekämpa IS, genomgick en dynamisk förändring efter 2017. Landet har sedan dess konfronterats av tre huvudsakliga säkerhetsutmaningar: IS asymmetriska gerillakrigföring i områden där organisationen tidigare haft territoriell kontroll (härefter de befriade områdena); våldsamma folkliga protester (2019) som trycktes ner brutalt av de irakiska säkerhetsstyrkorna och PMF; vedergällningsaktioner utförda av Iranstödda miliser mot amerikanska mål i Irak. Därtill har den kurdiska regionen, vittnat om en ökad upptrappning av turkiska och iranska militära operationer, som syftar till att eliminera de kurdiska motståndsgupper som i decennier haft baser i KRI.⁴²

Detta kapitel ger en övergripande och aktuell beskrivning av säkerhetsutvecklingen sett utifrån huvudaktörernas agerande, vilka idag inbegriper IS, PMF och parterna i de pågående militära operationerna i KRI – Turkiet och Iran.

3.1 Den Islamiska staten

Den Islamiska statens kontrollområden omfattade provinserna Anbar, Salah al-Din, Diyala, Kirkuk och Ninewa.⁴³ IS fortsätter att ha närvaro i områdena men med förminskad kapacitet. Antalet aktiva IS-kombattanter i Irak idag beräknas till omkring 500, rapporterar irakiska militärkällor.⁴⁴ IS som i huvudsak opererar från avlägsna baser i öken- och bergsområden har inte längre samma rekryteringskapacitet som tidigare, uppger samma källa.⁴⁵ Antalet anhängare och kombattanter i både Irak och Syrien uppskattas tillsammans till mellan 5 000 och 7 000, framhåller FN i sin särskilda rapport om hotbilden från IS från februari 2023.⁴⁶

IS-kombattanter fortsätter att röra sig fritt mellan Irak och Syrien.⁴⁷

Gränsprovinserna Ninewa och Anbar används i huvudsak som logistiska

⁴¹ Amwaj, Quran burnings present opportunities, pitfalls for Iraqi political actors, 2023-08-01, [url](#)

⁴² Migrationsanalys, Irak: Säkerhetssituationen 2019 – 2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 14- 15 & 35, [url](#)

⁴³ Migrationsanalys, Irak: Säkerhetssituationen 2019 – 2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 15, [url](#)

⁴⁴ Iraqi News, ISIS terrorists killed in air strike in eastern Iraq, 2023-06-04, [url](#)

⁴⁵ Defense Post (The), Up to 500 IS fighters still active in Iraq: Military, 2023-03-14, [url](#)

⁴⁶ United Nations Security Council, Sixteenth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to International peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat, 2023-02-03, paragraph 27, s. 6, [url](#)

⁴⁷ United Nations Security Council, Sixteenth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to International peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the Threat, 2023-02-03, paragraph 28, s. 6, [url](#)

knutpunkter⁴⁸ för organisationens operationer som utförs i landets östra delar,⁴⁹ inklusive Diyala, Salah al-Din, Kirkuk och norra Bagdad.⁵⁰ I områden med etniskreligiös mångfald, som exempelvis Kirkuk, exploaterar IS-celler de rådande sekteristiska spänningarna mellan olika grupper (t.ex. kurder, araber och turkmener) i syfte att destabilisera läget.⁵¹

IS aktiviteter har sedan början av 2023 minskat i drivkraft och operationerna har blivit allt mer isolerade i sin karaktär, menar bloggaren Joel Wing som sedan 2008 rapporterat om säkerhetsutvecklingen i Irak på sin blogg *Musings on Iraq*.⁵² Antalet attacker minskade med 68 procent under årets första kvartal, uppger företrädare för den internationella koalitionen mot IS, CJTF-OIR (*Combined Joint Task Force – Operation Inherent Resolve*).⁵³ IS operationer riktas företrädesvis mot militära och civila mål⁵⁴ samt lokala ledare.⁵⁵

IS manöverutrymme begränsas allt mer sedan irakiska styrkor blivit bättre på att säkra större terräng i samband med röjningsoperationerna mot IS-fästen i landet, uppgav CJTF-OIR i sin första kvartalsrapport 2023.⁵⁶ År 2022 dödades över 200 IS-krigare av de irakiska säkerhetsstyrkorna, uppgav irakiska arméns talesperson.⁵⁷

Trots att det gått fyra år sedan IS förlorade sitt sista fäste i Syrien (mars 2019)⁵⁸ är hotet från dem fortfarande närvarande, och inte minst i Irak. Omkring 10 000 IS-kombattanter (varav 3 000 irakier) sitter fängslade i den kurdiskkontrollerade regionen i nordöstra Syrien.⁵⁹ Därtill har den kurdiska administrationen i Syrien internerat över 50 000 familjemedlemmar till personer med kopplingar till IS (varav 30 000 irakier).⁶⁰ Al-Hol-lägre, där de flesta av familjemedlemmarna finns, utnyttjas som rekryterings- och operationsbas för IS.⁶¹ Irak har hittills återtagit omkring 3 000 IS-kombattanter som tidigare suttit fängslade i norra Syrien. En stor andel av de stridande som återtagits har sedan dess dömts.⁶²

⁴⁸ Institute for the Study of War (ISW), Salafi-Jihadi Movement, Weekly update, February 1, 2023, 2023-02-02, [url](#); Manara, The ISIS threat in 2023, 2023-02-22, [url](#)

⁴⁹ Institute for the Study of War (ISW), Salafi-Jihadi Movement, Weekly update, February 1, 2023, 2023-02-02, [url](#)

⁵⁰ United Nations Security Council, Sixteenth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to International peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat, 2023-02-03, paragraph 29, s. 7, [url](#)

⁵¹ Manara, The ISIS threat in 2023, 2023-02-22, [url](#)

⁵² Wing, J., Musings on Iraq, Security in Iraq Jul. 1-7, 2023, 2023-07-10, [url](#)

⁵³ Iraqi News, ISIS terrorists killed in air strike in eastern Iraq, 2023-06-04, [url](#)

⁵⁴ United Nations Security Council, Sixteenth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to International peace and security and the range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat, 2023-02-03, paragraph 27, s. 6, [url](#)

⁵⁵ Institute for the Study of War (ISW), Salafi-Jihadi Movement, Weekly update, February 1, 2023, 2023-02-02, [url](#)

⁵⁶ US Department of Defense (USDOD) Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve-Quarterly Report to the United States Congress, January 1, 2023 – March 31, 2023, 2023-05-02, s. 16, [url](#)

⁵⁷ Rudaw, Iraqi warplanes strikes suspected ISIS members in Diyala, 2023-05-07, [url](#)

⁵⁸ New York Times (The), ISIS Caliphate crumbles as last village in Syria falls, 2019-03-23, [url](#)

⁵⁹ Rudaw, Rojava to begin trials of foreign ISIS militants, 2023-06-10, [url](#)

⁶⁰ Kurdistan 24, Al-Hol camp is a threat to Iraq's security: Iraqi national security adviser, 2022-04-09, [url](#)

⁶¹ Voice of America (VOA), Crackdown at Syria's al-Hol camp nets senior Islamic State operative, 2021-04-02, [url](#)

⁶² Rudaw, Iraq says over 3,000 ISIS fighters repatriated from Syria, 2023-06-08, [url](#)

Situationen för anhängare till IS-anhängare behandlas under avsnitt [4.2](#).

3.2 Milisgrupper – Folkets mobiliseringsstyrkor m.fl.

Milisgrupperna består till stor del av de statsponsrade s.k. Folkets mobiliseringsstyrkor, PMF, där flertalet har starka kopplingar till Iran. Därtill tillkommer andra fristående Iranlojala grupper, som ökade i antal efter mordet på Qasem Sulaimani och Abu Mahdi al-Muhandis 2020.⁶³

Folkets mobiliseringsstyrkor, som är sprungna ur en frivillig mobiliseringsrörelse, upprättades för att förstärka de irakiska styrkorna under IS framryckningar 2014. Milisstyrkan har sedan dess haft en påtaglig inverkan på säkerhetsutvecklingen i landet. Styrkan spelade en central roll under offensiven mot IS 2014–2017.⁶⁴ Samtidigt har PMF anklagats för allvarliga övergrepp mot civilbefolkningen, framför allt i de IS-kontrollerade områdena.⁶⁵ De militära framgångarna banade vägen för PMF att utöka sin inflytelsesfär i de befriade områdena och vid landets gränsövergångar, med undantag för den kurdiska regionen. Gränsövergångarna har som följd omvandlats till lukrativa smuggelcentrum, som styrs av en hybrid av väpnade grupper, dit intäkter från bl.a. smuggling av vapen och droger flödar in. Intäkterna har också blivit en viktig inkomstkälla för det sanktionsdrabbade Iran.⁶⁶

PMF låg också bakom övervåldet (bl.a. mord, kidnappningar och försvinnanden) mot demonstranterna under protestvågen som svepte över Bagdad och södra delarna av landet 2019 och början av 2020.⁶⁷

Det våldskapital som milisgrupperna företrätt de senaste åren har slagit hårt mot gruppernas anseende och status hos den irakiska befolkningen. Detta var särskild tydligt i den senaste valomgången, då Iranlojala partier som företrädar flertalet av milisgrupperna, led stora förluster, exempelvis *Badr*, *Asaib Ahl al-Haq* (AAH) och *Kataib Hezbollah* (KH).⁶⁸ Dessa partier ingår sedermera i regeringens samordningskoalition.⁶⁹

Trots nederlaget, har miliserna börjat visa tecken på återhämtning efter det senaste regimskiftet. Bland annat har PMF fått större ekonomiskt utrymme i den nya budgeten (2023–2025). Milisens rekryteringsbas har nästan fördubblats, från 122 000 till 238 000 personer.⁷⁰ I november 2022 gav al-

⁶³ Migrationsanalys, Irak: Säkerhetssituationen 2019 – 2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 9, [url](#)

⁶⁴ European Asylum Support Office (EASO), Iraq: Actors of Protection, 2018-11-01, s. 42–43, [url](#)

⁶⁵ European Asylum Support Office (EASO), Iraq: Actors of Protection, 2018-11-01, s. 46, [url](#)

⁶⁶ Abbas, A., Malcom H. Kerr, Carnegie Middle East Center, Border Crossings: The unholy alliance between Iran and Iraqi militias, maj 2023, [url](#); Hasan, H., Malcom H. Kerr, Carnegie Middle East Center, Eden denied: Environmental Decay, illicit activities, and instability in Iraq's southern border area, mars 2022, [url](#)

⁶⁷ European Asylum Support Office (EASO), Iraq: The protest movement and treatment of protestors and activists, 2020-10-01, s. 29–30 & 32, [url](#)

⁶⁸ European Union Asylum Agency (EUAA), Iraq: Security situation, 2022-01-01, s. 28, [url](#)

⁶⁹ Al-Monitor, Understanding Iraq's Coordination Framework, 2022-08-13, [url](#)

⁷⁰ Washington Institute for Near East policy (The), Extraordinary mobilization force expansion, by the numbers, 2023-06-03, [url](#)

Sudanis regering klartecken för PMF att etablera ett statsfinansierat handelsbolag (al-Muhandis), med en budget på 67 miljarder US-dollar.⁷¹

Nedtrappningen av den amerikanska militära närvaron och regeringen al-Sudanis mjukare framtoning har fått miliserna att skala ner attackerna mot amerikanska mål i landet.⁷² Bland annat har samordningskommittén IRCC (*Iraqi Resistance Coordination Committee*) som företräder de Iranstödda milisgrupperna av sagt sig fortsätta militära aktioner mot amerikanska mål. Inga aktioner har hittills rapporterats under innevarande år. Även från amerikanskt håll kan man se en bredare samverkan över det politiska spektrumet i Irak, inklusive samordningskoalitionen.⁷³

Men inte alla miliser är lika hörsamma. Kataib Hezbollah och likasinnade fristående faktitioner är fortsatt kritiska till den amerikanska närvaron i Irak som de betraktar som ockupationsmakt.⁷⁴ I juli månad manade den fristående milisgruppen *Ashab al-Kahf* sina anhängare att omringa den amerikanska ambassaden i Bagdad. Aktionen som fick ringa uppmärksamhet speglar splittringen mellan grupperna, menar Irakexperten Hamid Malik vid tankesmedjan The Washington Institute for Near East Policy.⁷⁵

Allmänhetens kraftfulla respons mot milisernas brutalitet föranledde en strategiändring i hanteringen av kritiker och oppositionella, där miliserna utnyttjar sitt inflytande över media och den exekutiva makten för att tysta sina motståndare.⁷⁶ I november 2022 utsågs exempelvis en journalist med nära kopplingar till milisgrupperna KH och AAH samt samordningskoalitionen till kommunikationschef i premiärministerns kansli.⁷⁷ Inflytandet över den exekutiva makten märktes bland annat när ordföranden för Iraks högsta juridiska råd (*Supreme Judicial Council*), med anknytning till samordningskoalitionen, spelade en central roll i att blockera Muqtada al-Sadrs valframgångar efter valet 2021, genom att ändra reglerna för regeringsbildningen.⁷⁸

Regeringsskiftet har även utökat milisernas manöverutrymme, exempelvis i Bagdad där KH och Badr-milisen återupprättat vägsärrar och säkrat områden som tidigare kontrollerats av regeringsstyrkorna.⁷⁹ Men detta har inte varit helt friktionsfritt. Istället har nya konfrontationer blossat upp, inte bara internt mellan de olika grupperna, utan också med de reguljära styrkorna. I mars 2023

⁷¹ Brookings Institution, Shiite rivalries could break deceptive calm in 2023, 2023-03-01, [url](#)

⁷² Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED), The Muqawama and its enemies, 2023-05-23, [url](#)

⁷³ Amwaj, Inside story: Why Iran's allies in Iraq are adopting pragmatism towards the US, 2023-07-12, [url](#)

⁷⁴ Amwaj, Inside story: Why Iran's allies in Iraq are adopting pragmatism towards the US, 2023-07-12, [url](#)

⁷⁵ Washington Institute for Near East Policy (The)(TWI), Ashab al-Kahf's "Iraqi Basij" and the threat against the U.S. Embassy in Baghdad, 2023-07-17, [url](#)

⁷⁶ Washington Institute for Near East Policy (The)(TWI), Remaking Iraq: How Iranian-backed militias captured the country, 2023-03-20, [url](#)

⁷⁷ Washington Institute for Near East Policy (The)(TWI), Militia journalist to head new prime minister's communications team, 2022-11-03, [url](#)

⁷⁸ Knights, M., Foreign Affairs, Iraq is quietly falling apart, 2023-06-05, [url](#)

⁷⁹ Migrationsverket, Migrationsanalys, Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 9, [url](#)

drabbade KH samman med anti-terrorstyrkan CTS (*Counter Terrorism Service*) i Salah al-Din. I maj utbröt skottlossning i Bagdad-förorten Albu Aitha mellan KH och den federala polisen efter att polisen kommenderats till området för att stoppa ett illegalt bygge.⁸⁰ I juli månad uppstod ny skottlossning i Kirkukprovinsen. Denna gång mellan två lokala milisgrupper, med anledning av en dispyt över kontrollen av en vägspärr.⁸¹

Den intra-shiitiska rivaliteten, främst den mellan Muqtada al-Sadr och förre premiärministern Nouri al-Maliki, är en annan överhängande utmaning som kan leda till nya våldsamma konfrontationer i likhet med det som skådades efter valet 2021, menar Ranj Alaaldin, utrikes- och säkerhetsexpert vid Brookings Institution.⁸²

3.3 Militära operationer i KRI

Den kurdiska regionen var inte direkt drabbad av IS framryckningar 2014. Istället kunde de kurdiska peshmergastyrkorna fylla säkerhetsvakuumet i de omstridda områdena när de irakiska styrkorna tvingades till reträtt.⁸³ Säkerhetsbilden i KRI har i huvudsak präglats av dels gatuprotester mot det politiska etablissemanget och de rådande missförhållandena i regionen, dels mot den ökade militära närvaron av grannländerna Turkiet och Iran som bekämpar de kurdiska motståndsgupper som i decennier haft baser i KRI.⁸⁴

Turkiets militära agenda i norra Irak sträcker sig tillbaka till 1990-talet. Operationerna var då begränsade till områdena kring Qandil-bergen i Dahukprovinsen. År 2016 började turkisk militär expandera sina operationer till Sulaimaniyaprovinsen men även mål utanför KRI, främst i Sinjar och Makhmur, belägna i Ninewaprovinsen.⁸⁵ Turkiets militära expansion i KRI (som idag omfattar cirka 80 baser) och eskalerande flygattacker mot den turkkurdiska terrorklassade organisationen PKK:s (*Partiya Karkerên Kurdistan*) avlägsna baser i bergen, har tvingat gruppen att söka sig till tätorter längre in i regionen. Den utökade hotbilden mot civilbefolkningen har tvingat tusentals på flykt undan attackerna. Över 800 byar har evakuerats sedan 2015, enligt den kurdiska regeringen KRG.⁸⁶ I jämförelse med 2021 ökade antalet turkiska attacker med 75 procent under 2022, enligt organisationen ACLED (*Armed Conflict Location & Event Data Project*) som specialiserat sig på konfliktdata⁸⁷

⁸⁰ Washington Institute for Near East Policy (The), Kataib Hezbollah's escalating feud with the Iraqi security forces, 2023-05-19, [url](#)

⁸¹ Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Infighting between northern Hashd units requires IRGC-QF mediation, 2023-07-06, [url](#)

⁸² Brookings Institution, Shiite rivalries could break deceptive calm in 2023, 2023-03-01, [url](#)

⁸³ Migrationsverket, Migrationsanalys, Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 34, [url](#)

⁸⁴ Migrationsverket, Migrationsanalys, Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 34, [url](#)

⁸⁵ Arab Gulf States Institute in Washington (The) (AGSIW), Turkey's spymaster-turned-foreign minister could reshape Iraq policy, 2023-06-23, [url](#)

⁸⁶ Reuters, Insight: Turkey's push into Iraq risks deeper conflict, 2023-01-31, [url](#)

⁸⁷ Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED), Kurdish regions: High risks of violent escalation and domestic turmoil, 2023-02-08, [url](#)

Valutgången i maj 2023 som säkrade ytterligare en mandatperiod för Turkiets sittande president, Recep Tayyip Erdogan, lär inte ändra landets militärstrategi i Irak. Snarare tvärtom. Utnämningen av Turkiets f.d. chef för nationella underrättelsetjänsten, Hakan Fidan, till utrikesminister ses istället som ett paradigmskifte för Turkiets hantering av Irak framöver.⁸⁸ Hans tillsättning lär fortsättningsvis stärka Turkiets säkerhetspolitiska agenda i Irak, framför allt när det gäller offensiven mot PKK.⁸⁹

Turkiets relation till de styrande partierna KDP och PUK är inte likvärdig. Framför allt relationen till PUK, som Turkiet anklagar för att stödja PKK. I april i år attackerades en konvoj, tillhörande militära ledare för de syriskkurdiska styrkorna SDF (*Syrian Democratic Forces*) av en drönare vid Sulaimaniyas flygplats.⁹⁰

Iran har också expanderat sina operationer i den kurdiska regionen i Irak.⁹¹ Iran har länge kritiserat myndigheterna i Bagdad och Erbil för att underminera hotbilden från den iranska oppositionen i exil.⁹² Den iranska regimen beskyller exilgrupperna för att ligga bakom de gatuprotester som svepte över Iran i september 2022 då en ung kurdisk kvinna dog i polisförvar. Detta har utnyttjats för att trappa upp offensiven mot iranskkurdiska baser i KRI.⁹³ I mars 2023 slöt Iran ett avtal med Irak om stärkt gränsskydd mellan länderna, i syfte att hindra fortsatta väpnade aktioner på iranskt territorium. Därtill har Iran utövat påtryckningar på den irakiska regeringen och KRG att avhysa oppositionsgrupperna från sitt territorium.⁹⁴ I juli ställde Iran ett ultimatum till Irak att senast i september avvärpa oppositionsgrupperna i KRI.⁹⁵

3.4 Sinjardistriktet – skiljelinje mellan Iran och Turkiet

Sinjardistriktet i Ninewaprovinzen var epicentrumet för IS massmordskampanj som ödelade distriktet 2014 och tvingade hundratusentals yezidier på flykt. Efter IS nederlag har distriktet sedan dess varit en skådeplats för en hybrid av lokala, nationella och utländska säkerhetsaktörer som konkurrerat om kontrollen i området. PMF och PKK är två aktörer som särskilt har utnyttjat säkerhetsvakuumet efter IS territoriella förluster för att etablera sig i området.⁹⁶ PMF har numera konsoliderat makten i området med stöd av lokala religiösa

⁸⁸ Arab Gulf States Institute in Washington (The) (AGSIW), Turkey's spymaster – turned foreign minister could reshape Iraq policy, 2023-06-23, [url](#)

⁸⁹ Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Fikra Forum, Hakan Fidan and the new Turkish diplomacy in Iraq, 2023-07-13, [url](#)

⁹⁰ Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Fikra Forum, Hakan Fidan and the new Turkish diplomacy in Iraq, 2023-07-13, [url](#)

⁹¹ Reuters, Insight: Turkey's push into Iraq risks deeper conflict, 2023-01-31, [url](#)

⁹² Amwaj, IRGC steps up pressure on Iranian Kurdish groups in northern Iraq, 2021-11-11, [url](#)

⁹³ France 24, Iran launches missile attacks on Kurdish opposition group in Iraq, 2022-11-15, [url](#)

⁹⁴ New Arab (The), Iran pressures Baghdad to expel Iranian Kurdish groups from Iraqi Kurdistan region, 2023-05-16, [url](#)

⁹⁵ Asharq al-Awsat, Tehran: Baghdad has until September to disarm Kurdish opposition parties, 2023-07-12, [url](#)

⁹⁶ Migrationsverket, Migrationsanalys, Irak: Säkerhetssituationen 2019–2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, s. 25–26, [url](#)

och etniska grupper (företrädesvis yezidier, turkmener, kristna och shabaker) och vars miliser sedermera ingår i PMF:s paraplyorganisation.⁹⁷

I oktober 2020 nådde KRG och centralregeringen en överenskommelse (kallad oktoberöverenskommelsen) med målet att återskapa stabilitet i Sinjar genom att gemensamt samordna säkerhets- och återuppbyggnadsarbetet i distriktet och samtidigt driva ut samtliga ickestatliga väpnade aktörer från området, inklusive PKK och PMF.⁹⁸ Överenskommelsen möttes med motstånd från flera Iranstödda faktitioner, särskilt KH och AAH, som vägrade dra sig tillbaka. Faktionerna anklagade dåvarande premiärministern Mustafa al-Kadhimi för att återupprätta KDP:s hegemoni i området. Överenskommelsen har i dags dato inte efterlevts, och ser inte heller ut att göra det inom den närmsta framtiden. Istället fortsätter den rådande maktdynamiken mellan de rivaliserande faktionerna att hota stabiliteten i distriktet.⁹⁹ Turkiet har som svar på regeringens misslyckanden i Sinjar trappat upp offensiven mot PKK-mål i distriktet.¹⁰⁰

Maktdynamiken i Sinjar har omvandlat distriktet till en skiljelinje mellan Turkiet och Iran. Även om båda länderna delar gemensamma mål att bekämpa exilgrupperna i Irak och samtidigt kväsa KRI:s egna ambitioner om självständighet, har de också olika ekonomiska och politiska intressen i området och har använt sig av lokala aktörer för att driva sina agendor. För Irans del utgör proxymiliserna och deras bundsförvant PKK en garant för att säkerställa korridoren mellan Teheran och Damaskus. Samtidigt nyttjar Turkiet den lokala dynamiken för att framhärda säkerhotet från PKK. Bland annat genom att attackera den PKK-stödda yezidiska milisens (*Sinjar Resistance Units; Yekîneyên Brexwedana Sengalê*) baser. De ökade friktionerna hotar utvidga konfliktnivån i distriktet, rapporterar International Crisis Group.¹⁰¹

För ytterligare information om situationen i Sinjar rekommenderas International Crisis Groups rapport: [Iraq: Stabilising the contested district of Sinjar](#).¹⁰²

4. Situationen för civilbefolkningen

4.1 Den humanitära situationen

Den humanitära situationen fortsätter att förbättras efter IS-offensiven 2017, rapporterar FN:s samordningsorgan för humanitärt bistånd UNOCHA (*United*

⁹⁷ International Crisis Group (ICG), Iraq: Stabilising the contested district of Sinjar, 2022-05-31, s. 9–11, [url](#)

⁹⁸ Al-Monitor, Baghdad, Erbil reach security, administrative agreement on Sinjar district, 2020-10-13, [url](#)

⁹⁹ Bodette, M., National Interest (The), Iraq in crisis: Why the Sinjar Agreement failed, 2022-05-05, [url](#)

¹⁰⁰ Middle East Eye (MEE), How Iraq's Sinjar became a battleground between Turkey and Iran, 2022-06-08, [url](#)

¹⁰¹ International Crisis Group (ICG), Iraq: Stabilising the contested district of Sinjar, 2022-05-31, s. 9–11, [url](#)

¹⁰² International Crisis Group (ICG), Iraq: Stabilising the contested district of Sinjar, 2022-05-31, [url](#)

Nations Office for the Coordination of Human Affairs) i sin senaste rapport om läget i Irak. Antalet biståndsberoende har enligt organet märkbart minskat, från 11 miljoner 2017 till omkring 2,5 miljoner under 2022.¹⁰³ Landets ekonomi ser också ut att återhämta sig i och med de ökade oljepriserna. Detta till trots, råder det stora ekonomiska missförhållanden, orsakad av utbredd korruption men även av en svällande offentlig sektor som inte kan absorbera landets snabbväxande unga befolkning som söker etablera sig på arbetsmarknaden.¹⁰⁴ Närmare en fjärdedel av landets befolkning lever i fattigdom, orsakad av främst hög arbetslöshet och ökade levnads- och boendekostnader.¹⁰⁵

Det är fortsatt svårt att få adekvat sjukvård, särskilt i de befriade områdena som ännu inte återhämtat sig, men också för internflyktingarna. Sjukvårdssektorn är fortfarande i behov av internationellt bistånd.¹⁰⁶ Staten ansvarar för sjukvården, men har inte kapacitet eller resurser för att bemöta behoven för den allt växande befolkningen. Varje enskild vårdcentral (totalt 2 765 i landet) beräknas besörja mellan 10 000 och 45 000 individer. De flesta sjukhus, specialistvård och vårdinrättningar är koncentrerade till tätbefolkade områden och framkomligheten på landsbygden är begränsad. Standarden på sjukvården är generellt låg och det råder brist på mediciner och kvalificerad personal. Många läkare har privata praktiker utanför arbetstiden och kan erbjuda vård för den som har råd med det. Läget för sjukvårdssektorn i KRI är något bättre och förhållandevist stabilt, jämfört med övriga landet.¹⁰⁷

Utbildningssektorn står också inför fortsatta utmaningar. Över 90 procent av barn i skolålder går i grundskola, men antalet minskar ju högre upp man kommer i åldrarna; endast 60 procent av eleverna går vidare till gymnasium.¹⁰⁸ Bristande samhällstjänster, förstörd infrastruktur, lärarbrist¹⁰⁹ samt socio-ekonomiska utmaningar är bland de vanligaste orsakerna till att barn inte fullföljer sin skolgång.¹¹⁰ I de befriade områdena har barn nekats tillgång till utbildning eftersom de saknar identitetshandlingar. Detta trots att irakiska myndigheter tidigare gjort undantag för denna grupp.¹¹¹

4.2 Internflyktingar och återvändande

Antalet internflyktingar fortsätter att sjunka när fler återvänder till sina hemorter. Sedan april 2015 har cirka 4,8 miljoner personer återvänt, rapporterar FN:s organ för migration IOM (*International Organization for Migration*) i sin senaste rapport om internflykt i Irak. Antalet internflyktingar, cirka 1,17 miljoner, minskar men i reducerad takt i jämförelse med tidigare år.¹¹² En stor

¹⁰³ United Nations Office for the Coordination of Human Affairs (UNOCHA), Humanitarian transition overview, februari 2023, s. 4, [url](#)

¹⁰⁴ European Council of Foreign Relations, From shock and awe to stability and flaws: Iraq's post-invasion journey, 2023-05-25, [url](#)

¹⁰⁵ Asharq al-Awsat, A quarter of Iraq's population lives below the poverty line, 2023-01-11, [url](#)

¹⁰⁶ Medecins Sans Frontieres (MSF), Iraq activity report 2022, 2023-04-13, s. 8, [url](#)

¹⁰⁷ Al Janabi, T. & Cheng, S., MDPI, Epidemiologia, Current impact and long-term influence of the COVID-19 pandemic on Iraqi healthcare systems: A case study, 2022-09-22, s. 414–415, [url](#)

¹⁰⁸ Education Consortium of Iraq (ECI), Gaps in formal education in Iraq, December 2021, s. 7, [url](#)

¹⁰⁹ Education Consortium of Iraq (ECI), Gaps in formal education in Iraq, December 2021, s. 14–31, [url](#)

¹¹⁰ Education Consortium of Iraq (ECI), Gaps in formal education in Iraq, December 2021, s. 7, [url](#)

¹¹¹ World (The), 4 years later, the legacy of ISIS prevents these Iraqi children from going to School, [url](#)

¹¹² International Organization for Migration (IOM), Displacement Tracking Matrix (DTM), Iraq master list report 129, juni 2023, s. 1, [url](#)

andel av befolkningen som är internflyktingar idag är sådana som hamnat i s.k. utdragen internflykt (*protracted displacement*), oftast orsakad av förhållandena på hemorten, t.ex. säkerhetsläget, försörjningsmöjligheter eller levnadsförhållandena.¹¹³ Över hälften av internflyktingarna är hemmahörande i Ninewaprovinnsen, huvudsakligen Mosul och Sinjar, följt därefter av provinserna Anbar och Salah al-Din.¹¹⁴

Irakiska myndigheters beslut att stänga samtliga läger vid årsskiftet, med mål att avsluta frågan om internflykt, har skapat sekundära grupper av internflyktingar som bor under svåra förhållanden sedan de tvingats lämna lägren. Andra som tidigt tvingats återvända till sina hemorter vittnar om liknande umbäranden, såsom brister i säkerhet och samhällstjänster samt stigmatisering.¹¹⁵

De läger i landet som är fortsatt verksamma är lokaliserade i den kurdiska regionen, samt lägret Jeddah-1 i Qayyarah i Ninewaprovinnsen.¹¹⁶ Det sistnämnda hyser återvändande irakier med kopplingar till IS och som tidigare internerats i al-Hol-lägret i norra Syrien. Situationen för befolkningen i Jeddah-1 är prekär. Många saknar giltiga handlingar, exempelvis id och civila handlingar, och är av den anledningen förhindrade att återvända till sina respektive hemorter. Därtill har flera klaner och lokala företrädare på hemorten valt att utesluta familjer med kopplingar till IS från att återvända.¹¹⁷

För mer information om återvändande från al-Hol-lägret och familjemedlemmar med presumtiva kopplingar till IS rekommenderas följande FN-rapporter:

- [The road home from Al Hol camp: Reflections on the Iraqi experience](#)¹¹⁸
- [Coming home: The return and reintegration of families with perceived ISIL affiliation in Iraq](#).¹¹⁹

En omtalad grupp som också haft svårt att återvända är yezidier hemmahörande i Sinjardistriktet. Det rådande säkerhetsläget (se 3.4) och det försinkade återuppbyggnadsarbetet är de huvudsakliga orsakerna till att många yezidier hindrats från att återvända till hemorten.¹²⁰ I mars 2021 antogs en särskild lag – *Yazidi Survivors law* – om att bevilja skadestånd för överlevare av

¹¹³ International Organization for Migration (IOM), Iraq crisis response plan 2022-2023, 2023-02-02, s. 4, [url](#)

¹¹⁴ International Organization for Migration (IOM), Displacement Tracking Matrix (DTM), Iraq master list report 129, juni 2023, s. 2, [url](#)

¹¹⁵ International Organization for Migration (IOM), Iraq crisis response plan 2022-2023, 2023-02-02, s. 4, [url](#)

¹¹⁶ Al-Arabiya, UN criticizes hasty closing of camp for displaced, 2023-04-19, [url](#)

¹¹⁷ Guardian (The), 'The people don't want us': inside a camp for Iraqis returned from Syrian detention, 2023-06-15, [url](#)

¹¹⁸ United Nations University – Centre for Policy Research (UNU-CPR), United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR), The road home from Al Hol : Reflections on the Iraqi experience, december 2022, [url](#)

¹¹⁹ United Nations University – Centre for Policy Research (UNU-CPR), United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR), Coming home: The return and reintegration of families with perceived ISIL affiliation, april 2023, [url](#)

¹²⁰ Kurdistan 24, Over 185 Yezdi IDPs return to Sinjar, says Iraq's migration ministry, 2023-07-08, [url](#)

folkmordet.¹²¹ Detta till trots, vittnar överlevare om trakasserier och stigmatisering under processen, då många tvingas återge sina upplevelser under domstolsförhandlingarna för att avgöra rätten till skadestånd.¹²² Ingen av de hittills fem tusen som beviljats skadestånd har fått ersättning från staten.¹²³

För mer information om de utmaningar det yezidiska samfundet står inför efter folkmordet, rekommenderas följande artikel som publicerats av tankesmedjan The Washington Institute for Near East Policy: [Sinjar: Challenges and resilience nine years after genocide](#).¹²⁴

4.3 Situationen för mänskliga rättigheter

Även om det allmänna läget i landet, både humanitärt och säkerhetsmässigt, stabiliserats de senaste åren återstår stora utmaningar i efterverkningarna av valet 2021 och den politiska utvecklingens inverkan på civilbefolkningens fri- och rättigheter.¹²⁵

Yttrandefriheten är fortsatt begränsad. Media domineras till stor del av den politiska eliten, som oftast backas upp av likasinnade milisgrupper. Makteliten, som länge agerat för att kväsa det fria ordet, använder media för att undergräva sina politiska rivaler.¹²⁶ Irak rankas på plats 173 av 180 länder, enligt Reportrar utan gränsers pressfrihetsindex för 2022, ett märkbart tapp från året innan då landet rankades på plats 163.¹²⁷

Media och sociala medier används ofta i propagandasyfte¹²⁸ av olika rivaliserande grupper för att påverka den allmänna opinionen, men också för att sprida desinformation.¹²⁹ Den 6 augusti 2023 utfärdade kommunikationsministeriet ett direktiv om att stänga ner meddelandeappen Telegram av säkerhetsskäl, på grund av appens oäktsamma hantering av persondata.¹³⁰ Beslutet omfattade inte den kurdiska regionen KRI. Beslutet möttes av vredesutbrott bland grupper med kopplingar till de shiitiska miliserna, som flitigt använder sociala medier för att sprida desinformation, men också för att slå tillbaka mot aktivister och andra motståndare.¹³¹ En annan motivering till nedstängningen var splittringar inom samordningskoalitionen om plattformens roll i det kommande lokalvalet i november. Vissa faktitioner inom koalitionen menade att plattformen kunde utlösa ytterligare rivaliteter

¹²¹ Human Rights Watch (HRW), Joint statement on the implementation of the Yazidi survivors law, 2023-04-14, [url](#)

¹²² Human Rights Watch (HRW), Iraq: Flawed implementation of Yazidi compensation law, 2023-04-14, [url](#)

¹²³ Al-Monitor, Iraq's Yazidis appeal to Baghdad for funds to rebuild their native Sinjar, 2023-07-27, [url](#)

¹²⁴ Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Fikra Forum, Sinjar: Challenges and resilience nine years after genocide, 2023-07-25, [url](#)

¹²⁵ Migrationsanalys kommentar.

¹²⁶ Arab Gulf States Institute in Washington (The) (AGSIW), Iraq: Dangerous landscape for independent journalism, 2022-10-05, [url](#)

¹²⁷ Arab Gulf States Institute in Washington (The) (AGSIW), Iraq: Dangerous landscape for independent journalism, 2022-10-05, [url](#)

¹²⁸ Free Press Unlimited, Iraq, odaterad, [url](#)

¹²⁹ TS2 Space, The role of social media in Iraq's politics and society, 2023-02-21, [url](#)

¹³⁰ Reuters, Iraq blocks Telegram app, cites personal data violations, 2023-08-06, [url](#)

¹³¹ Amwaj, Deep dive: Battle over Telegram pits Iraqi PM against 'resistance' factions, 2023-08-11, [url](#)

inom det shiitiska blocket.¹³² Restriktionerna lyftes dock en vecka senare, efter att företrädare för Telegram meddelat att man vidtagit åtgärder för att säkerställa hantering av persondata.¹³³

Aktivister och andra kritiker riskerar rättsliga påföljder för sina uttalanden mot myndigheterna. I februari 2022 öppnades en utredning mot ordföranden för Iraks MR-kommission på grund av hans anklagelser om förekomst av tortyr mot personer som internerats för korruptionsbrott av anti-korruptionskommittén.¹³⁴ I december 2022 dömdes en aktivist till tre års fängelse för att ha kritiserat PMF:s avlidne ledare, Abu Mahdi al-Muhandis, på sociala medier, med motiveringen att han kritiserat säkerhetsstyrkorna.¹³⁵

Flertalet offer och anhöriga till offer som dödades under protesterna 2019–2020 har kompenserats av staten. Men processen har gått långsamt, och i stora delar varit bristfällig. Straffrihet är utbredd bland våldsmakarna och säkerhetsaktörerna, som slog ner demonstranterna. Insatser att ställa de skyldiga inför rätta har förhalats, menar Human Rights Watch.¹³⁶

Situationen för hbtq-personer vittnar om fortsatt utsatthet och diskriminering. I augusti 2023 meddelade parlamentet ett förslag om att ändra lagen Nr. 8 (från 1988) som motverkar prostitution, till att kriminalisera könsöverskridande uttryck. Med lagändringen kan personer som exempelvis ingår i samkönade relationer riskera dödsstraff eller livstids fängelse. Därtill riskerar personer som främjar samkönade relationer upp till sju års fängelse, alternativt böter. Transsexuella personer kan riskera upp till tre års fängelse.¹³⁷ Samma månad publicerade Iraks media- och kommunikationskommitté ett dekret som förbjuder användningen av termer som exempelvis homosexualitet, inom samtliga medieplattformar,¹³⁸ och istället använda benämningar som sexuellt avvikande.¹³⁹

För mer information om situationen för hbtq-personer rekommenderas följande rapporter från Human Rights Watch:

- [”Everyone wants me dead”: killings, abductions, torture and sexual violence against LGBT people by armed groups in Iraq](#)¹⁴⁰

¹³² Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Militia reaction to Iraq's suspension of Telegram, 2023-08-09, [url](#)

¹³³ Anadolu Agency (AA), Iraq lifts ban on access to Telegram, 2023-08-13, [url](#)

¹³⁴ MENA Rights Group, Intimidation and reprisal against commissioner of Iraq's High Commission for Human Rights, 2022-05-05, [url](#)

¹³⁵ Human Rights Watch (HRW), Iraq: Activists imprisoned for peaceful criticism of security forces, 2022-12-06, [url](#)

¹³⁶ Human Rights Watch (HRW), To sleep the law: Violence against protestors and unaccountable perpetrators in Iraq, 2022-11-29, s. 1–4, [url](#)

¹³⁷ Human Rights Watch (HRW), Iraq: Scrap anti-LGBT bill, 2023-08-23, [url](#)

¹³⁸ CBS News, Iraq bans the word “homosexual” on all media platforms and offers an alternative, 2023-08-10, [url](#)

¹³⁹ Reuters, Iraq bans media from using term ‘homosexuality’, says they must use ‘sexual deviance’, 2023-08-09, [url](#)

¹⁴⁰ Human Rights Watch (HRW), “Everyone wants me dead”: killings, abductions, torture and sexual violence against LGBT people by armed groups in Iraq, 2022-03-23, [url](#)

- ["All this terror because of a photo": Digital targeting and its offline consequences for LGBT people in the Middle East and North Africa](#) ¹⁴¹

Diskriminerande lagar fortsätter begränsa kvinnors status och rättigheter. Även om konstitutionen förbjuder våld inom familjen, saknas lagstiftning som kriminaliserar våld i hemmet och hedersrelaterade brott mot kvinnor.¹⁴² År 2011 införde den kurdiska regionen en egen lagstiftning för att motverka våld i hemmet (*Law No. 8 The act of combating domestic violence in Kurdistan region – Iraq*).¹⁴³ Men lagstiftningen är verkningslös så länge traditionella sedvänjor och sociala normer fortsätter att skydda gärningsmän från att lagföras för sina brott.¹⁴⁴

Antalet anmälningar om våld mot kvinnor ökar, men brister i rättssystemet, i mekanismer för att uppmuntra anmälningar samt adekvata härbärgen, behöver omhändertas av myndigheter och civilsamhälle för att säkerställa våldsutsatta kvinnors rätt till skydd.¹⁴⁵ Mordet på en ung kvinnlig Youtube-bloggare i februari 2023 triggade nya krav på rättsliga reformer för att skydda kvinnor.¹⁴⁶ Den 22-åriga kvinnan som bodde i Turkiet med sin syriska fästman mördades av sin far under ett familjebesök i Irak.¹⁴⁷

Tvångs- och barnäktenskap är fortsatt utbrett. Barnäktenskap har ökat det senaste decenniet i hela landet, men i något mindre utsträckning i KRI, rapporterar FN:s befolkningsfond UNFPA. Företeelserna har sin grund i dels fattigdom, dels brister i rättstillämpningen, där många äktenskap förrättas av religiösa ledare utanför rättssystemet. Många flickor tvingas i äktenskap för att säkra familjens försörjning eller som upprättelse i familje- och klanfejder.¹⁴⁸ Så kallade våldtäktsäktenskap (*Rape-marriage*) är en utbredd och rättsligt (och tillika kulturellt) sanktionerad form av tvångsäktenskap, där anklagelser om våldtäkt avskrivs om förövaren gifter sig med offret för att säkerställa familjens/klanens heder.¹⁴⁹

För information om situationen för ensamstående kvinnor i exempelvis KRI rekommenderas danska migrationsmyndigheten senaste rapport: [Kurdistan Region of Iraq \(KRI\): Issues regarding single women, documents and illegal exit](#).¹⁵⁰

¹⁴¹ Human Rights Watch (HRW), "All this terror because of a photo": digital targeting and its offline consequences for LGBT people in the Middle East and North Africa, 2023-02-21, [url](#)

¹⁴² US Department of State (USDOS), Iraq: 2022 Country report on human rights practices, 2023-03-20, s. 50, [url](#)

¹⁴³ United Nations Population Fund (UNFPA), Iraq: Gender justice & the law, 2018, s. 13–14, [url](#)

¹⁴⁴ Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Fikra Forum, Addressing violence against women in Iraqi Kurdistan, 2022-03-28, [url](#)

¹⁴⁵ Al-Monitor, Honor killings in Iraq rekindle efforts to criminalize domestic violence, 2023-02-19, [url](#)

¹⁴⁶ Deutsch Welle (DW), Iraq activists protest YouTube star's killing, 2023-02-23, [url](#)

¹⁴⁷ Deutsch Welle (DW), YouTube star's murder: How to end domestic violence in Iraq, 2023-02-07, [url](#)

¹⁴⁸ Rudaw, Increase in early marriage in Iraq, Kurdistan Region: UNFPA representative, 2022-06-12, [url](#)

¹⁴⁹ Michigan State International Law Review (MUS ILR), A call to repeal Iraq's rape-marriage law, 2023-03-20, [url](#)

¹⁵⁰ Danish Immigration Service (The), Kurdistan Region of Iraq (KRI): Issues regarding single women, documents and illegal exit, 2023-03-01, [url](#)

5. Avslutande kommentarer

Lägesbilden i Irak har blivit allt mer diversifierad efter att IS förlorat territoriell kontroll i landet. Även om säkerhetsläget visserligen förbättrats sedan de irakiska styrkorna säkrade kontrollen över de s.k. befriade områdena, bör det understrykas att de kvarvarande IS-elementen i landet, och de som fortsätter att röra sig fritt mellan Irak och Syrien, utgör ett potentiellt hot för stabiliteten framöver. Men IS är inte längre den enda centrala aktören bakom säkerhetsutvecklingen. Den pågående intra-shiitiska rivaliteten mellan de politiska blocken fortsätter att polarisera landet, samtidigt som de Iranstödda milisgrupperna ser ut att hämta kraft till följd av maktskiftet efter valet 2021. Situationen i den kurdiska regionen KRI, präglas även den av allvarliga slitningar mellan de styrande partierna KDP och PUK, som mer eller mindre hamnat i ett låst politiskt läge, och där det allt mer försenade parlamentsvalet riskerar att urholka legitimiteten hos den sittande regeringen.

Irans och Turkiets ökade militära närvaro i landet har också påverkat säkerhetsutvecklingen. De senaste årens militära upptrappning i KRI och i Ninewaprovinsen (med understöd av PKK respektive lokala milisgrupper) har medfört stora konsekvenser, dels för säkerhetsläget och maktdynamiken i de berörda områdena, dels för civilbefolkningen som tvingats på flykt eller hamnat i en utdragen internflyktssituation, som exempelvis yezidierna från Sinjar. Turkiets och Irans utfästelse om fortsatta operationer mot exilgrupperna lär urholka säkerhetsläget ytterligare framöver.

Situationen för civilbefolkningen är fortsatt prekär. Omfattande korruption, arbetslöshet, bristande samhällstjänster och en växande ung befolkning är bland de största utmaningarna samhället står inför. Och landets oljerikedomar lär inte råda bot på situationen under det politiska klimatet som råder idag.

Och det är just det politiska läget och den bakomliggande aktörsdynamiken som är den största utmaningen landet står inför, inte bara för staten och dess institutioner, men också för civilbefolkningens fri- och rättigheter.

Källförteckning

Abbas, A., Malcom H. Kerr, Carnegie Middle East Center, Border Crossings: The unholy alliance between Iran and Iraqi militias, maj 2023, [url](#)

Al-Arabiya, Iraq's al-Sadr announces resignation from political life, 2022-08-29, [url](#)

Al-Bayan Center for Planning and Studies, The movement of the new generation: the fascinating player in the Iraqi arena, 2023-03-04, [url](#)

Al Janabi, T. & Cheng, S., MDPI, Epidemiologia, Current impact and long-term influence of the COVID-19 pandemic on Iraqi healthcare systems: A case study, 2022-09-22, [url](#)

Aljazeera, Iraq announces final results of October parliament election, 2021-11-30, [url](#)

Aljazeera, Iraqi parliament passes controversial vote law amendments, 2023-03-27, [url](#)

Aljazeera, Iraq expels Sweden ambassador, embassy stormed over Quran burning, 2023-07-20, [url](#)

Al-Monitor, Baghdad, Erbil reach security, administrative agreement on Sinjar district, 2020-10-13, [url](#)

Al-Monitor, Sadr withdrawal from Iraqi parliament challenges Shiite rivals, 2022-06-13, [url](#)

Al-Monitor, Understanding Iraq's Coordination Framework, 2022-08-13, [url](#)

Al-Monitor, Honor killings in Iraq rekindle efforts to criminalize domestic violence, 2023-02-19, [url](#)

Al-Monitor, International oil firms stop operations as Iraqi-Kurdish oil dispute continues, 2023-03-29, [url](#)

Al-Monitor, Iraq's Yazidis appeal to Baghdad for funds to rebuild their native Sinjar, 2023-07-27, [url](#)

Amwaj, IRGC steps up pressure on Iranian Kurdish groups in northern Iraq, 2021-11-11, [url](#)

Amwaj, Iraqi Kurds take to the streets over economy, alleged mismanagement, 2022-08-09, [url](#)

Amwaj, Iraqi Kurdistan faces ends of era as independent oil exports under threat, 2023-03-29, [url](#)

Amwaj, Inside story: Why Iran's allies in Iraq are adopting pragmatism towards the US, 2023-07-12, [url](#)

Amwaj, Quran burnings present opportunities, pitfalls for Iraqi political actors, 2023-08-01, [url](#)

Amwaj, Deep dive: Battle over Telegram pits Iraqi PM against 'resistance' factions, 2023-08-11, [url](#)

Anadolu Agency (AA), Iraq lifts ban on access to Telegram, 2023-08-13, [url](#)

Arab Gulf States Institute in Washington (The) (AGSIW), Iraq: Dangerous landscape for independent journalism, 2022-10-05, [url](#)

Arab Gulf States Institute in Washington (The) (AGSIW), Turkey's spymaster-turned-foreign minister could reshape Iraq policy, 2023-06-23, [url](#)

Arab News, Iraq to hold provincial elections on November 6, 2023-03-20, [url](#)

Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED), Kurdish regions: High risks of violent escalation and domestic turmoil, 2023-02-08, [url](#)

Armed Conflict Location and Event Data Project (ACLED), The Muqawama and its enemies, 2023-05-23, [url](#)

Asharq al-Awsat, A quarter of Iraq's population lives below the poverty line, 2023-01-11, [url](#)

Asharq al-Awsat, Tehran: Baghdad has until September to disarm Kurdish opposition parties, 2023-07-12, [url](#)

Associated Press (AP), Auditors in Iraq uncover staggering \$ 2.5 billion tax fraud, 2022-11-22, [url](#)

Atalayar, The Framework for Coordination brings Iraq out of political deadlock, 2022-10-28, [url](#)

BBC, Iraq: At least 23 dead amid fighting after Muqtada al-Sadr quits, 2022-08-20, [url](#)

Bodette, M., National Interest (The), Iraq in crisis: Why the Sinjar Agreement failed, 2022-05-05, [url](#)

Brookings Institution, Shiite rivalries could break deceptive calm in 2023, 2023-03-01, [url](#)

Danish Immigration Service (The), Kurdistan Region of Iraq (KRI): Issues regarding single women, documents and illegal exit, 2023-03-01, [url](#)

Defense Post (The), Up to 500 IS fighters still active in Iraq: Military, 2023-03-14, [url](#)

Deutsch Welle (DW), YouTube star's murder: How to end domestic violence in Iraq, 2023-02-07, [url](#)

Deutsch Welle (DW), Iraq activists protest YouTube star's killing, 2023-02-23, [url](#)

Education Consortium of Iraq (ECI), Gaps in formal education in Iraq, December 2021, [url](#)

European Asylum Support Office (EASO), Iraq: Actors of Protection, 2018-11-01, [url](#)

European Union Asylum Agency (EUAA): Iraq: Security situation, 2022-01-01, [url](#)

European Council on Foreign Relations, From shock and awe to stability and flaws: Iraq's post-invasion journey, 2023-05-25, [url](#)

European Forum, Snap elections amid renewed protests in Iraq, 2020-08-17, [url](#)

Foreign Policy, Iraqi Kurdistan's house of cards is collapsing, 2023-03-22, [url](#)

France 24, Iran launches missile attacks on Kurdish opposition group in Iraq, 2022-11-15, [url](#)

Guardian (The), 'The people don't want us': inside a camp for Iraqis returned from Syrian detention, 2023-06-15, [url](#)

Hasan, H., Malcom H. Kerr, Carnegie Middle East Center, Eden denied: Environmental decay, illicit activities, and instability in Iraq's southern border area, mars 2022, [url](#)

Human Rights Watch (HRW), "Everyone wants me dead": killings, abductions, torture and sexual violence against LGBT people by armed groups in Iraq, 2022-03-23, [url](#)

Human Rights Watch (HRW), To sleep the law: Violence against protestors and unaccountable perpetrators in Iraq, 2022-11-29, [url](#)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: Activists imprisoned for peaceful criticism of security forces, 2022-12-06, [url](#)

Human Rights Watch (HRW), "All this terror because of a photo": digital targeting and its offline consequences for LGBT people in the Middle East and North Africa, 2023-02-21, [url](#)

Human Rights Watch (HRW), Joint statement on the implementation of the Yazidi survivors law, 2023-04-14, [url](#)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: Flawed implementation of Yazidi compensation law, 2023-04-14, [url](#)

Human Rights Watch (HRW), Iraq: Scrap anti-LGBT bill, 2023-08-23, [url](#)

Institute for the Study of War (ISW), Salafi-Jihadi Movement, Weekly update, February 1, 2023, 2023-02-02, [url](#)

International Crisis Group (ICG), Iraq: Stabilising the contested district of Sinjar, 2022-05-31, [url](#)

International Organization for Migration (IOM), Iraq crisis response plan 2022-2023, 2023-02-02, [url](#)

International Organization for Migration (IOM), Displacement Tracking Matrix (DTM), Iraq master list report 129, juni 2023, [url](#)

Iraqi News, ISIS terrorists killed in air strike in eastern Iraq, 2023-06-04, [url](#)

Knights, M., Foreign Affairs, Iraq is quietly falling apart, 2023-06-05, [url](#)

Kurdistan 24, Al-Hol camp is a threat to Iraq's security: Iraqi national security adviser, 2022-04-09, [url](#)

Kurdistan 24, Over 185 Yezdi IDPs return to Sinjar, says Iraq's migration ministry, 2023-07-08, [url](#)

Manara, The ISIS threat in 2023, 2023-02-22, [url](#)

Medecins Sans Frontieres (MSF), Iraq activity report 2022, 2023-04-13, [url](#)

MENA Rights Group, Intimidation and reprisal against commissioner of Iraq's High Commission for Human Rights, 2022-05-05, [url](#)

Middle East Eye (MEE), Iraq: Sudani shakes up intelligence and security services in political power move, 2023-07-07, [url](#)

Middle East Monitor (MEMO), Polls in northern Iraq Kurdish Regional Government set for February 2024, 2023-08-03, [url](#)

Michigan State International Law Review (MUS ILR), A call to repeal Iraq's rape-marriage law, 2023-03-20, [url](#)

Migrationsverket, Migrationsanalys, Irak: Säkerhetssituationen 2019 – 2020 och dess påverkan på särskilda grupper, 2021-03-22, [url](#)

National (The), Iraq PM-elect Al Sudani vows to curb corruption after \$ 2.5bn embezzlement case, 2022-10-16, [url](#)

New York Times (The), ISIS Caliphate crumbles as last village in Syria falls, 2019-03-23, [url](#)

Reuters, Insight: Turkey's push into Iraq risks deeper conflict, 2023-01-31, [url](#)

Reuters, Iraq blocks Telegram app, cites personal data violations, 2023-08-06, [url](#)

Reuters, Iraq bans media from using term 'homosexuality', says they must use 'sexual deviance', 2023-08-09, [url](#)

Rudaw, Increase in early marriages in Iraq Kurdistan Region: UNFPA representative, 2022-06-12, [url](#)

Rudaw, Coordination Framework calls on Kurds to reach an agreement over position of president, 2022-07-29, [url](#)

Rudaw, Iraq wins case against KRG's independent oil exports, 2023-03-25, [url](#)

Rudaw, Iraqi warplanes strikes suspected ISIS members in Diyala, 2023-05-07, [url](#)

Rudaw, Iraq says over 3,000 ISIS fighters repatriated from Syria, 2023-06-08, [url](#)

Rudaw, Rojava to begin trials of foreign ISIS militants, 2023-06-10, [url](#)

Shafaq News, Iraq's premier advocates for political neutrality of security forces amid key leadership, 2023-07-09, [url](#)

Stimson, Iraq's prime minister pre-empts a Sadr comeback after Quran burnings, 2023-08-14, [url](#)

TS2 Space, The role of social media in Iraq's politics and society, 2023-02-21, [url](#)

United Nations Office for the Coordination of Human Affairs (UNOCHA), Humanitarian transition overview, februari 2023, [url](#)

United Nations Population Fund (UNFPA), Iraq: Gender justice & the law, 2018, [url](#)

United Nations Security Council, Sixteenth report of the Secretary-General on the threat posed by ISIL (Da'esh) to International peace and security and the

range of United Nations efforts in support of Member States in countering the threat, 2023-02-03, [url](#)

United Nations University – Centre for Policy Research (UNU-CPR), United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR), The road home from Al Hol: Reflections on the Iraqi experience, december 2022, [url](#)

United Nations University – Centre for Policy Research (UNU-CPR), United Nations Institute for Disarmament Research (UNIDIR), Coming home: The return and reintegration of families with perceived ISIL affiliation, april 2023, [url](#)

US Department of Defense (USDOD) Lead Inspector General for Operation Inherent Resolve-Quarterly Report to the United States Congress, January 1, 2023 – March 31, 2023, 2023-05-02, [url](#)

US Department of State (USDOS), Iraq: 2022 Country report on human rights practices, 2023-03-20, [url](#)

Voice of America (VOA), Crackdown at Syria's al-Hol camp nets senior Islamic State operative, 2021-04-02, [url](#)

Voice of America (VOA), Iraqi parliament approves new government headed by Mohammed Shia al-Sudani, 2022-10-27, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), New Generation and the new opposition in Iraq's parliament, 2022-01-04, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Fikra Forum, Addressing violence against women in Iraqi Kurdistan, 2022-03-28, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Militia journalist to head new prime minister's communications team, 2022-11-03, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Remaking Iraq: How Iranian-backed militias captured the country, 2023-03-20, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Fikra Forum, KRG oil and the slipping dream of financial independence, 2023-04-06, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Kataib Hezbollah's escalating feud with the Iraqi security forces, 2023-05-19, [url](#)

Washington Institute for Near East policy (The) (TWI), Extraordinary mobilization force expansion, by the numbers, 2023-06-03, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Infighting between northern Hashd units requires IRGC-QF mediation, 2023-07-06, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The)(TWI), Ashab al-Kahf's "Iraqi Basij" and the threat against the U.S. Embassy in Baghdad, 2023-07-17, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Fikra Forum, Sinjar: Challenges and resilience nine years after genocide, 2023-07-25, [url](#)

Washington Institute for Near East Policy (The) (TWI), Militia reactions to Iraq's suspension of Telegram, 2023-08-09, [url](#)

Wing, J., Musings on Iraq, Security in Iraq Jul. 1-7, 2023, 2023-07-10, [url](#)

World (The), 4 years later, the legacy of ISIS prevents these Iraqi children from going to School, [url](#)

